

Kod ucznia

Liczba punktów

**WOJEWÓDZKI KONKURS HISTORYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2019/2020
STOPIEŃ WOJEWÓDZKI – 14.04.2021**

1. Test konkursowy zawiera 24 zadania. Są to zadania zamknięte i otwarte. Na ich rozwiązanie masz 90 minut. Sprawdź, czy test jest kompletny.
2. Zanim udzielisz odpowiedzi, uważnie przeczytaj treść zadania.
3. Wszystkie odpowiedzi czytelnie i wyraźnie wpisuj w wyznaczonych miejscach.
4. Przy rozwiązywaniu zadań zamkniętych wyboru wielokrotnego wybierz jedną, prawidłową odpowiedź i zaznacz ją krzyżykiem, np.:

~~X~~

D

Jeżeli się pomylił i zechcesz wybrać inną odpowiedź, to złe zaznaczenie otocz kółkiem

☒), po czym skreśl właściwą literę, np.:

X

5. W innych zadaniach samodzielnie sformułuj odpowiedź i wpisz ją lub wykonaj zadanie zgodnie z instrukcją zawartą w poleceniu.
6. Test wypełniaj długopisem, nie używaj korektora, ołówka ani gumki. Nie komunikuj się z innymi uczestnikami konkursu.
7. Sprawdź wszystkie odpowiedzi przed oddaniem testu.
8. Nie podpisuj testu, zostanie on zakodowany.
9. Brudnopis, dołączony do testu, nie podlega ocenie.

[illegible]

Zadanie 1. (1 p.)

Na podstawie poniższej mapy zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Mapa przedstawia zasięg państwa rzymskiego w okresie

- A. republiki. B. królestwa. C. cesarstwa.

Zadanie 2. (3 p.)

Na podstawie tekstów A, B, C dokończ zdania. Wpisz imię i/lub przydomek postaci historycznej z dziejów starożytnych, której dany tekst dotyczy.

a) Tekst A jest fragmentem mowy wygłoszonej przez _____

Tekst A

(...) póki mi tchu starczy, póki sił, bezwarunkowo nie przestanę filozofować i was pobudzać, i pokazywać drogę każdemu, kogo spotkam, mówiąc, jak to zwykle, że ty, mężu zacny, obywatelem będąc Aten, miasta tak wielkiego i tak sławnego z mądrości i siły, nie wstydzisz się dbać i troszczyć o pieniądze, abyś ich miał jak najwięcej, a o sławę, o cześć, o rozum i prawdę, i o duszę, żeby była jak najlepsza, ty nie dbasz i nie troszczysz się o to?

Fragment mowy [...] spisanej przez jego ucznia Platona, w: Platon, Obrona [...], przeł. W. Witwicki, Warszawa 1992, cyt. za: K. Kowalewski, I. Kąkolewski, A. Plumińska-Mieloch, Historia 5 podręcznik, Warszawa 2018. s. 57.

b) Tekst B jest fragmentem przemówienia wygłoszonego przez _____

Tekst B

Nasz ustrój polityczny nie jest naśladownictwem obcych praw, a my sami raczej jesteśmy wzorem dla innych niż inni dla nas. Nazywa się ten ustrój demokracją, ponieważ opiera się na większości obywateli, a nie na mniejszości. W sporach prywatnych każdy obywatel jest równy w obliczu prawa: [...] nikomu też, kto jest zdolny służyć ojczyźnie, ubóstwo albo nieznane pochodzenie nie przeszkadza w osiągnięciu zaszczytów. W naszym życiu państwowym kierujemy się zasadą wolności. W życiu prywatnym nie wglądamy z podejrzliwą ciekawością w zachowanie się naszych współobywateli, nie odnosimy się z niechęcią do sąsiada, jeśli się zajmuje tym, co mu sprawia przyjemność, i nie rzucamy w jego stronę owych pogardliwych spojrzeń, które wprowadzie nie wyrządzają szkody, ale ranią. Kierując się wyrozumiałością w życiu prywatnym, szanujemy prawa w życiu publicznym; jesteśmy posłuszni każdoczesnej władzy i prawom, zwłaszcza tym niepisanim, które bronią pokrzywdzonych i których przekroczenie przynosi powszechną hańbę.

Tukidydes. *Wojna peloponeska*, przeł. K. Kumaniecki, Wrocław 1991, cyt. za: K. Kowalewski, I. Kąkolewski, A. Plumińska-Mieloch, *Historia 5 podręcznik*, Warszawa 2018. s. 46.

c) Tekst C przedstawia działania rzymskiego wodza _____

Tekst C

Natychmiast więc dał rozkaz trybunom wojskowym i centurionom, by bez reszty uzbrojenia, z samymi tylko mieczami w ręku opanowali wielkie miasto Arminium [...]. Potem wsiadł na jakiś wynajęty wóz [...] i tak dotarł do rzeki dzielącej Galię Przedalpejską od właściwej Italii. Rzeka ta nosi nazwę Rubikon.

[...] Teraz jednak, w miarę jak się zbliżał do decydującego momentu, zaczęły mu się cisnąć do głowy różne myśli. Miotany wielkością zamierzeń, na które się porwał, zwolnił biegu, a w końcu zatrzymał się nawet w drodze i w milczeniu, pełen wahania, długo namyślał się nad wszystkim, przy czym przez głowę przelatywały u tysiące planów. Ostatecznie jednak zdobył się na odwagę, otrząsnął się z tych myśli i rzucił się w objęcia przyszłości, wypowiadając owe znane słowa: „Alea iacta est – kości zostały rzucone”. Słowa, które przysłowiowo powtarzają ludzie, aby sobie dodać odwagi, gdy idą na niepewny los.

Plutarch, *Żywoty sławnych mężów*, cyt. za: M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Ćwiczenia źródłowe dla gimnazjum*, Warszawa 2002, s. 71

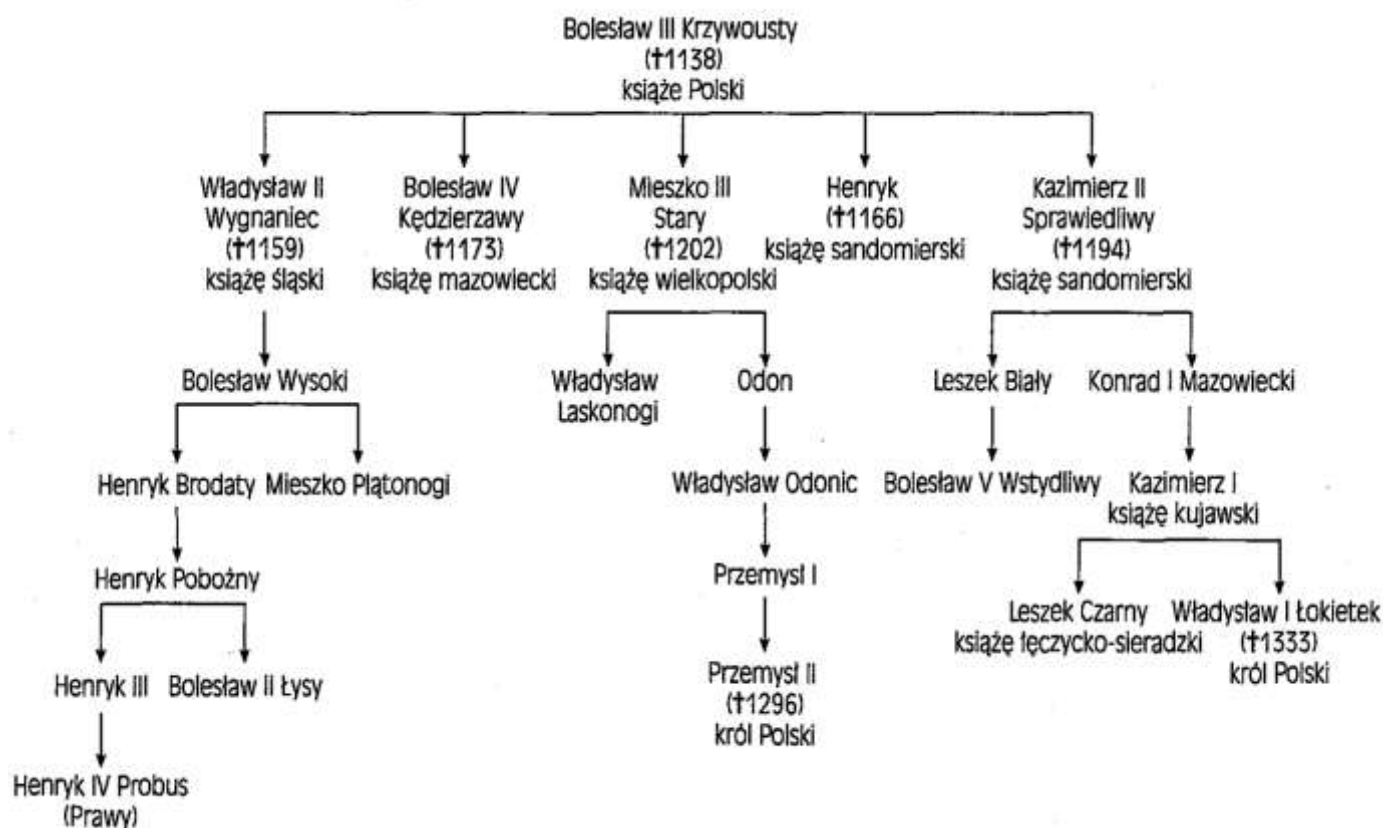
Zadanie 3. (1 p.)

Do podanych nazw grup (warstw) ludności miejskiej w epoce średniowiecza dopisz nazwę grupy (warstwy), która nie posiadała praw miejskich.

Patrycjat, pospólstwo, _____.

Zadanie 4. (4 p.)

Na podstawie wykresu genealogicznego Piastów oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

a) Wymień imiona i przydomki dwóch prawnuków Kazimierza II Sprawiedliwego.

b) Podaj imię i przydomek władcy, który zakończył w dziejach Polski okres rozbicia dzielnicowego.

c) Określ pokrewieństwo łączące Henryka Brodatego i Mieszka Plątonogiego.

d) Podaj imię i przydomek władcy, który został pierwszym seniorem w okresie rozbicia dzielnicowego.

Zadanie 5. (3 p.)

Do podanych w tabeli opisów urzędów dobierz właściwe nazwy spośród wymienionych poniżej i wpisz je w odpowiednie miejsca tabeli.

starosta, wojewoda, kasztelan, kanclerz, podkomorzy

	Opis urzędu	Nazwa urzędu
a)	W monarchii piastowskiej (nazwa pojawia się od XII-XIII w.) przedstawiciel panującego na obszarze, którego centrum stanowił gród. Zajmował się administracją gospodarczą, sądownictwem i obroną przydzielonego mu okręgu.	
b)	Urzędnik kierujący kancelarią królewską w okresie Korony Królestwa Polskiego i odpowiadający za politykę zagraniczną Królestwa Polskiego.	
c)	Jeden z najstarszych urzędów w Polsce, na dworze pierwszych Piastów był zarządcą dworu i najważniejszym urzędnikiem państwowym, w zastępstwie władcy dowodził wojami. W okresie rozbitcia dzielnicowego występował w każdym księstwie.	

Zadanie 6. (4 p.)

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy oceń prawdziwość każdego zdania, wpisując znak X we właściwej kolumnie tabeli (Prawda - jeśli zadanie jest prawdziwe, Fałsz - zdanie fałszywe).

Dictatus papae

1. Kościół rzymski przez samego Boga został założony.
2. Tylko sam biskup rzymski może być prawnie nazwany biskupem powszechnym.
3. Tylko on sam może biskupów składać z godności lub do nich przywracać.
4. Legat jego przewodniczy wszystkim biskupom na synodzie, nawet gdy jest niższy stopniem i może na nich wydać wyrok złożenia z godności.
5. Nieobecnych może papież składać z godności.
6. Z obłożonymi przez niego klątwą nie wolno przebywać w jednym domu.
7. Jedynie jemu samemu wolno, stosownie do wymagań czasu, nowe prawa wydawać, nowe gminy zakładać, ze zgromadzenia kanoników tworzyć opactwo, z drugiej strony dzielić bogate biskupstwo a ubogie łączyć.
8. On sam tylko może używać insygniów cesarskich. [...]
12. Jemu wolno władcami rozporządzać (a więc i cesarzy z tronu składać).

K. Kowalewski, I. Kąkolewski, A. Plumińska-Mieloch, *Historia 5 podręcznik*, Warszawa 2018, s. 143

	Zdanie	Prawda	Fałsz
a)	„Dictatus papae” został ogłoszony przez papieża Urbana II.		
b)	Zgodnie z tekstem cesarz rzymski mógł mianować i odwoływać biskupów.		
c)	Wg tekstu papież miał prawo pozbawić cesarza tronu.		
d)	Ogłoszenie „Dictatus papae” doprowadziło do konfliktu papieża z cesarzem Henrykiem IV.		

Zadanie 7. (2 p.)

Uzupełnij związek przyczynowo-skutkowy. Wpisz oznaczenia właściwych wydarzeń (A-E) odpowiednio w kolumnie przyczyna oraz skutki.

- A. Odzyskanie Pomorza Gdańskiego przez Polskę.
- B. Zajęcie Kujaw przez Krzyżaków.
- C. Akt inkorporacji Prus do Polski.
- D. Najazd Krzyżaków na Żmudź.
- E. Utworzenie Prus Zakonnych jako lenna króla polskiego.

Przyczyna	Wydarzenie	Skutki
	Wojna trzynastoletnia (1454-1466)	

Zadanie 8. (5 p.)

Wpisz we właściwe rubryki imiona i przydomki królów, którzy panowali w Polsce podczas wymienionych w tabeli wydarzeń z historii powszechnej.

	Wydarzenie z historii powszechnej	Król panujący w Polsce
a)	Wynalezienie druku przez Jana Gutenberga.	
b)	Wyprawa do Moskwy Dymitra Samozwańca.	
c)	Wystąpienie Marcina Lutra – początek reformacji.	
d)	Zakończenie obrad soboru trydenckiego.	
e)	Oblężenie Wiednia przez Turków.	

Zadanie 9. (1 p.)

Zaznacz szereg władców Polski z dynastii Jagiellonów, w którym uporządkowano ich chronologicznie (od panującego najwcześniej).

- A. Kazimierz Jagiellończyk, Jan Olbracht, Władysław Warneńczyk, Zygmunt August.
- B. Władysław Jagiełło, Władysław III Warneńczyk, Aleksander Jagiellończyk, Zygmunt August.
- C. Zygmunt Stary, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk, Jan Olbracht.
- D. Władysław Jagiełło, Aleksander Jagiellończyk, Kazimierz Jagiellończyk, Zygmunt Stary.

Zadanie 10. (3 p.)

Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej oceń prawdziwość każdego zdania, wpisując znak X we właściwej kolumnie tabeli (Prawda - jeśli zadanie jest prawdziwe, Fałsz - zdanie fałszywe).

	Zdanie	Prawda	Fałsz
a)	W centrum obrazu malarz przedstawił, z krzyżem w ręku, błogosławiącego Polaków ks. Piotra Skargę.		
b)	Bezpośrednim następstwem starcia przedstawionego na ilustracji było podpisanie pokoju w Oliwie.		
c)	Starcie przedstawione na ilustracji przeszło do historii jako ostatni triumf oręża polskiego w XVII w.		

Zadanie 11. (1 p.)

Zaznacz ilustrację przedstawiającą wnętrze budowli barokowej.

A.**B.****C.**

Zadanie 14. (2 p.)

Do podanych postaci (a-b) dobierz dotyczące ich informacje, wpisując w wyznaczone miejsca właściwe cyfry (1-3).

a) Karol Marcinkowski _____	1. Właściciel wytworni maszyn rolniczych w Poznaniu, wydawca i redaktor gazet, rzecznik oporu wobec polityki pruskiej w XIX w.
b) Hipolit Cegielski _____	2. Lekarz, działacz społeczny, inicjator budowy Bazaru w Poznaniu.
	3. Generał, działacz polityczny i gospodarczy, pionier nowoczesnej gospodarki w Poznańskim.

Zadanie 15. (2 p.)

Wśród wymienionych wydarzeń (1-4) wybierz to, które było chronologicznie pierwsze (a), i to, które było chronologicznie ostatnie (b). Wpisz w wyznaczone miejsce właściwą cyfrę (1-4)

	1. Romuald Traugutt dyktatorem powstania.
a) wydarzenie chronologicznie pierwsze _____	2. Walki na Podlasiu prowadzone przez oddział księdza Brzóska.
b) wydarzenie chronologicznie ostatnie _____	3. Ogłoszenie Manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego.
	4. Marian Langiewicz dyktatorem powstania.

Zadanie 16. (3 p.)

Oceń prawdziwość każdego zdania, wpisując znak X we właściwej kolumnie tabeli (Prawda - jeśli zadanie jest prawdziwe, Fałsz - zdanie fałszywe).

	Opis	Prawda	Fałsz
a)	W 1914 r. Legiony Polskie walczyły u boku armii austro-węgierskiej przeciwko Niemcom.		
b)	Ignacy Jan Paderewski wchodził w skład polskiej delegacji na konferencję paryską w 1919 r.		
c)	Zwolennicy współdziałania w czasie I wojny światowej z państwami centralnymi otrzymali nazwę „aktywistów”.		

Zadanie 17. (4 p.)

Do podanych w tabeli opisów dopisz pojęcia, które one objaśniają.

	Opis	Pojęcie
a)	Działalność polegająca na wykorzystaniu wszelkich legalnych możliwości w celu społecznego, kulturalnego i ekonomicznego rozwoju narodu, rozwinięta w XIX w. w zaborze pruskim.	
b)	Tajny wysłannik polityczny, mający np. za zadanie rozpoznanie nastrojów społecznych i przygotowanie zaplecza do powstania zbrojnego.	

c)	Powstanie chłopskie w Galicji w 1846 r.	
d)	Potoczna nazwa poboru do wojska carskiego w Królestwie Polskim, wyznaczonego w Warszawie na 14 i 15 stycznia 1863 r.	

Zadanie 18. (3 p.)

Na podstawie ilustracji i własnej wiedzy zaznacz prawidłowe dokończenia zdań.

- a) Plakat dotyczy polskiej formacji wojskowej powstałej
- przed wybuchem I wojny światowej.
 - w czasie I wojny światowej.
 - w czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r.
 - w czasie II wojny światowej.

- b) Armia, której dotyczy ilustracja, powstała na terenie
- Rosji.
 - Wielkiej Brytanii.
 - Francji.
 - zaboru austriackiego.

- c) Armia, której dotyczy ilustracja, była dowodzona przez
- Józefa Hallera.
 - Tadeusza Rozwadowskiego.
 - Władysława Sikorskiego.
 - Edwarda Rydza-Śmigłego.

Błękitna Armia

Zadanie 19. (5 p.)

Do każdej z podanych w tabeli osób dopisz nazwę dziedziny (np. nauka, literatura, muzyka, sport, teatr, film), w której miała ona największe osiągnięcia.

	Imię i nazwisko	Dziedzina
a)	Stefan Banach	
b)	Władysław Stanisław Reymont	
c)	Janusz Kusociński	
d)	Karol Szymanowski	
e)	Eugeniusz Bodo	

Zadanie 20. (4 p.)

Do podanych opisów (a-d) dobierz właściwe miejsca, oznaczone na mapie literami A, B, C, wpisując ich oznaczenia literowe w wyznaczone miejsca.

Mapa. Kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej

- a) część Górnego Śląska przyznana Polsce po powstaniach śląskich – _____
- b) teren zajęty przejściowo przez wojska bolszewickie w czasie wojny polsko-bolszewickiej – _____
- c) obszar opanowany przez Polaków w wyniku powstania rozpoczętego w grudniu 1918 r. – _____
- d) ziemie przyznane Polsce na mocy traktatu ryskiego w marcu 1921 r. – _____

Zadanie 21. (3 p.)

Oceń prawdziwość każdego zdania, wpisując znak X we właściwej kolumnie tabeli (Prawda - jeśli zadanie jest prawdziwe, Fałsz - zdanie fałszywe).

		Prawda	Fałsz
a)	Znaczek D nawiązuje do bitwy wojny obronnej we wrześniu 1939 r., zwanej polskimi Termopilami.		
b)	Znaczek A nawiązuje do ostatniej bitwy wojny obronnej we wrześniu 1939 r.		
c)	Znaczek B nawiązuje do największej bitwy polskiego września 1939 r.		

Zadanie 22. (3 p.)

Do podanych definicji dopisz pojęcia, które one określają.

	Definicja	Pojęcie
a)	Niemiecka tajna policja polityczna, która w czasie II wojny światowej w sposób bezwzględny zwalczała wszelkie przejawy oporu w okupowanych państwach.	
b)	Wyselekcjonowani żołnierze Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, których po szkoleniu w Wielkiej Brytanii zrzucono na spadochronach do okupowanego kraju.	
c)	Odizolowana część miasta, przeznaczona dla zamieszkania mniejszości narodowej, etnicznej, kulturowej bądź religijnej, poza którą nie wolno tejże społeczności zamieszkiwać.	

Zadanie 23. (3 p.)

Na podstawie fragmentu wypowiedzi Adolfa Hitlera i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Każdego mieszkańca trzeba zabić, nie wolno brać żadnych jeńców. Warszawa ma być zrównana z ziemią i w ten sposób ma być stworzony zastraszający przykład dla całej Europy.

za: <https://dzieje.pl/aktualnosci/kaci-warszawy-zbrodniarze-odpowiedzialni-za-rzez-powstanczej-stolicy>

a) Podaj nazwę wydarzenia, na wieść o którym Hitler zareagował w ten sposób.

_____.

b) Podaj imię i nazwisko dowódcy AK, który podjął decyzję o rozpoczęciu tego wydarzenia.

_____.

c) Określ czas trwania tego wydarzenia (początek i koniec – należy podać datyienne).

_____.

Zadanie 24. (2 p.)

Zaznacz prawidłowe dokończenia zdań.

- a) Hasło „21xTAK” odnosi się do
- A. referendum z 1946 r.
 - B. postulatów strajkowych z sierpnia 1980 r.
 - C. żądań robotniczych z 1976 r.

- b) Do spraw, których dotyczyło hasło „21xTAK”, należało
- A. utrwalenie zachodniej granicy Polski na Odrze i Nysie Łużyckiej.
 - B. uznanie istnienia niezależnych od rządzącej partii związków zawodowych.
 - C. zerwanie sojuszu Polski z ZSRR i wejście Polski do NATO.

Brudnopis (nie jest oceniany)